

Hrozí růst cen potravin, viníkem je hlavně evropská zelená transformace

10.10.2024 - Marek Zemánek | Potravinářská komora ČR

Od příštího roku mohou potraviny v celé Evropě zdražovat. Důvodem tentokrát nebude inflace, ale bruselská byrokracie. Na výrobce potravin se totiž řítí „tsunami“ sporných zelených opatření, která v důsledku navýší už tak dost rozsáhlou administrativu u výrobců a zvýší jejich náklady na produkci potravin.

Potravinářská komora se velmi obává negativního vlivu nových zelených evropských nařízení na výrobce potravin. Kritizuje například netransparentnost, s jakou Evropská komise vypracovala možné dopady na podniky i na domácnosti. V analýzách například vůbec není uvedeno, jaký vliv mohou tato opatření mít na ceny potravin. Podle českých i evropských zpracovatelů může dojít k jejich zdražení.

„Už dnes má Evropa dražší potraviny, než je tomu ve zbytku světa. A ještě je vlivem nesmyslných opatření budeme muset zdražovat. Obavy z dopadů zelené transformace jsou na místě. V klimatické politice bychom měli používat zdravý rozum,“ uvedla prezidentka Potravinářské komory ČR Dana Večeřová.

Potravinářské podniky budou například muset povinně poskytovat údaje o své uhlíkové stopě. Dosud ale chybí harmonizované požadavky. Výrobci potravin by také měli v příštích letech povinně snížit svůj potravinový odpad. V sektoru přitom tento odpad téměř nevzniká.

Požadavků ale bude mnohem víc. Podle směrnice CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) budou muset podniky zveřejňovat informace zaměřené na zlepšení postupů udržitelnosti. Podle další směrnice CSDDD (Corporate Sustainability Due Diligence Directive) budou muset firmy aktivně řídit svůj dopad na lidská práva a životní prostředí, a to prostřednictvím náležité péče ve svých provozech a dodavatelských řetězcích. Velké podniky budou mít navíc povinnost zavést strategický transformační plán ke zmírňování klimatické změny. Ten má být kompatibilní s přechodem na udržitelné hospodaření a s cílem omezit globální oteplování a také s dosažením uhlíkové neutrality do roku 2050. Podle dalšího nařízení budou také firmy muset dokazovat, že při výrobě a v rámci svých dodavatelských řetězců nevyužívají nucenou práci.

Dále se v chystaném nařízení o obalech a obalových odpadech ukládá, že výrobci budou muset při obchodování v rámci B2B používat pouze opakovaně použitelné obaly. To bude problematické jak z hlediska technického provedení, včetně zajištění bezpečnosti potravin, tak z pohledu uhlíkové stopy, protože se to týká mimo jiné i palet se strečovými foliemi. Potravinářská komora proto prosazuje změnu pravidel prostřednictvím nařízení Evropské komise.

Zpracovatelé by také měli deklarovat, že jejich výrobky nevznikly na úkor nelegálně vytěžených lesů, což má podle EU zabránit zejména odlesňování amazonských pralesů. V Česku, potažmo v Evropě, přitom k žádnému odlesňování nedochází. Rozloha lesů v tuzemsku naopak v posledních desetiletích roste. Sporné nařízení proti odlesňování se i díky tlaku českých potravinářů nakonec nedávno podařilo o rok odložit. Více se můžete dočíst zde.

Strach z nových požadavků EU

Nejistotu, jak se regulace proti odlesňování projeví a jak bude vymáhána, mohli obchodníci vidět u

kávy. Její cena před ohlášením odkladu nařízení neustále rostla. Na opačných koncích planety se totiž vytvořila doslova nákupní horečka. Vliv na růst poptávky a ceny kávy měl ovšem i další faktor, a to výkyvy počasí v posledních letech.

Potravinářská komora podle informací dostupných z veřejných zdrojů usuzuje, že produkce pocházející z „odlesněných“ pozemků, jako například sója, čokoláda nebo káva, se bude v důsledku nových pravidel levněji prodávat do států mimo EU, a z „neodlesněných“ pak dražší do EU.

Zhoršení evropské prosperity

Komora je přesvědčena, že pozitivní dopad navrhovaných opatření na životní prostředí bude prakticky nulový. Produkce skleníkových plynů spojených s výrobou potravin se tak pouze „přesune“ do zemí mimo EU a paradoxně budou dopady na klima horší než nyní.

„Již dnes je pro podniky obtížné nové požadavky plnit a bohužel Evropská komise stále přichází s dalšími kontroverzními opatřeními. Může se stát, že Evropa v budoucnu na svém území vlivem jiných opatření svých klimatických cílů nakonec dosáhne. Bude to ovšem bez efektu na celosvětové emise skleníkových plynů. A hlavně za cenu snížení produkce a navýšení dovozů ze zemí mimo EU,“ dodává prezidentka Večeřová.

<https://www.foodnet.cz/cs/aktuality/8431-hrozi-rust-cen-potravin-vinikem-je-hlavne-evropska-zelena-transformace>